

Bo Avstrija dobila zakon proti diskriminiranju?

Initiativa manjšin na Dunaju je v zadnjih tednih vzpostavila mrežo med nevladnimi organizacijami, da bi koordinirano postopali proti nadaljnjemu zapostavljanju tujcev. Kako pomembno je to povezovanje, dokazuje zadnja dejavnost – zakon proti diskriminiranju.

Initiativa manjšin je že pred tremi leti skušala okvirno zbrati argumente, zakaj je tak zakon potreben tudi v Avstriji. Večjega odziva takrat ni bilo. Zdi se pa, da je 50. obletnica človekovih pravic za mnoge privatne osebe in za različne organizacije tako pomembna zarez, da zahteve po zakonu proti diskriminiranju ni več možno prezirati.

Initiativa manjšin je skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami pretekli konec tedna sklicala na Dunaju dvodnevni posvet, na katerem naj bi zbrali politične in stvarne argumente za zakon proti diskriminiranju. Posveta se je udeležilo nad 15 zastopnikov in zastopnic različnih skupin. Izkazalo se je, da so nekatere skupine že na drobno diskutirale o tem zakonu. Predvsem zastopniki prizadetih, homoseksualcev in lesbijk ter socialni delavci, ki skrbijo za begunce, so že imeli zelo konkretne predstave.

Kot stebri takega zakona so se v diskusiji izcimili naslednje štiri točke: Prvič je bistveno, kako je diskriminiranje definirano. Izkušnje iz drugih evropskih držav namreč kažejo,

da je smiselno, če zakon zelo točno določa, kaj je zapostavljanje, smešenje in zaničevanje. Drugič, da je treba dokazno breme obrniti, se pravi, da mora storilec dokazati, da ni diskriminiral. Kot tretji centralni element so udeleženci navedli, da mora zakon nadzorovati posebno kvalificiran personal, ki bo skrbel za izvedbo zakona. Četrta neizogibna točka so sankcije. Te naj ne bi bile samo denarne narave, marveč bi lahko pomenile tudi izgubo delovnega me-

sta ali pa odvzem obrtnega dovoljenja; npr. če gostilničar ali posestnik diskoteke prepove vstop tujcem. Zakon naj bi preprečil, da se nekoga zaničuje zaradi jezika, kulturne pripadnosti, spola, verske izpovedi, svetovnega nazora, stanu, prizadetosti, življenjskega načina in seksualne orientacije.

Na posvetu so tudi ustanovili posebno delovno skupino, ki bo do spomladi prihodnjega leta pripravila zakonski osnutek.

V. W.

13. VESTNIKOV IZLET

Od 9. do 11. oktobra
Umag, hotel Koralj

Dragi bralci, dragi prijatelji!

Letošnji 13. izlet Slovenskega vestnika nas bo popeljal v Umag, v naselje Katoro, kjer smo za vas rezervirali hotel KORALJ. CENA IZLETA: 1.600,- ŠIL. DODATEK ZA ENOPOSTELJNO SOBO: 300,- ŠIL.

V ceni je zajeto: prevoz s Siemčnikovimi avtobusi, dva polna penziona, izlet z ladjo (v primeru slabega vremena je predviden izlet z avtobusi v Rovinj), dodatno kosilo v nedeljo s pokušnjo vin. Za zabavo in ples nam bo igral Trio Pavlič z Obirskega. **Prijavite se čimprej na upravo Slovenskega vestnika, Tarviser Straže 16, Celovec: Milka Kokot: 0 46 3/ 51 43 00-40 ali Urška Brumnik: 0 46 3/51 43 00-14**

Preverite veljavnost potnega lista!

V ponedeljek se je za 7000 šolarjev na Koroškem prvič začelo šolsko leto. Tako tudi za otroke javne dvojezične ljudske šole v Celovcu

Obisk Urada za žensko politiko pri Zvezi slovenskih žena

V ponedeljek je predsednica Urada za žensko politiko pri vladi Republike Slovenije Vera Kozmik s slovenskimi novinar-kami obiskala Zvezo slovenskih žena, da bi se informirala o položaju in aktivnostih slovenskih žensk na Koroškem. Predsednica ZSZ Milka Kokot in vrsta odbornic je delegacijo pozdravila v Železni Kapli, jo popeljala skozi sneg v Peršmanov muzej, kjer sta Helena Igerc in Ivana Sadolšek-Zala pripovedovali iz svojih spominov. Na poti v Celovec so se udeleženke ustavile na škocjanskem pokopališču in se poklonile spomenu dolgoletne predsednice Milene Gröblacher. V Mladinskem domu v Celovcu je ravnatelj Jože Blajs predstavil delovanje Slovenskega šolskega društva, kjer je udeleženke navdušil lepo urejeni otroški vrtec. Tema so bile tudi finančne težave ŠSD.

Center k & k v Šentjanžu je predstavila sodelavka SPZ Trude Wieser-Moschitz. O pestrosti delovanja so se gostje pričale na licu mesta, saj so se prav najmlajši kulturni ustvarjalci mudili na gledaliških vajah, v pritličju so si ogledale razstavo fotografij domačih obrazov Hanzija Weissa ter razstavo o življenju ob Dravi. Nato so ženske sedle v bivši razred, kjer jim je Rezika Iskra nakazala aktualni razvoj na področju dvojezičnega šolstva, člana IO Zveze slovenskih organizacij Jozi Wutte in Ana Blatnik pa aktualno politično situacijo na Koroškem.

V. O.

Preberite

■ Razširitev EU na vzhodnoevropske države je velika možnost za avstrijske manjšine. Tudi za koroške Slovence. Komentar Gera Fischerja

■ O diskusiji v Mestnem gledališču, ki je ni bilo **Stran 2**

■ Reportaža o otroških vrtcih in izobraževanju vzgojiteljev in vgojiteljic **Stran 3**

■ Iz jesenskega programa Mohorjeve založbe **Stran 4**

■ Mestno gledališče je po prenovi pravi biser Celovca **Stran 5**

■ Ocene niso edino merilo za uspeh v šoli. **Stran 7**

■ Šport: Mladi košarkarji pripravah v Poreču **Stran 8**

PREBLISK

■ V zakonih zapisane pravice še dolgo niso garant za to, da jih tisti, ki se jih tičejo, res lahko uživajo. Primer za začetek šolskega leta.

Da bi odpravili manipulacije z razredi in negotovost učencev, kateri razred bodo obiskovali v naslednjem šolskem letu, velja po vsej Avstriji zakon, da mora-jo učitelji šolarju

po kratki pavzi povedati, ali je opravil popravni izpit uspešno ali ne, in ne šele po šolski konferenci. Šolar ima torej pravico zvedeti, kaj se bo z njim zgodilo v naslednjem šolskem letu. Že lani je menda o tej zadevi inšpektor dr. Domej po intervenciji informiral in poučil ravnatelja ZG za Slovence, kako je treba v tej zadevi ravnati. Ravnatelj je menda izjavil, da je seveda seznanil učitelje o tem. Žalostno dovolj, da učitelji sami ne poznajo svojih pravic in dolžnosti. Še bolj žalostno pa je, če se vsa zadeva leto kasneje ponavlja. V ponedeljek popoldan sem srečala v Celovcu nekaj dijakov ZG za Slovence, razveselim se nad znanimi obrazi in jih prijazno pozdravim ter sprašujem, kaj

Brez pravic ni dolžnosti

že v ponedeljek počenja o s šolskimi torbami v mestu. Rekli so, da so imeli popravni izpit. Sprašujem, kako so ga opravili. Odgovor: Ne vem. Začudena sem, kako da ne, ko pa vem, da naj bi to dijak zvedel kmalu po opravljenem nastopu. Nastaja občutek, da so dijaki za nekatere učitelje zanemarljive osebnosti brez pravic. Kjer pa ni pravic, tudi dolžnosti ni.

V. O.

NSKS trdi, da je proti preštevanju

»Ker se v medijih pojavljajo trditve oziroma očitki, da je Narodni svet koroških Slovencev za preštevanje manjšine ...« – tako se začne izjava za tisk, v kateri NSKS trdi, da »ni nobene – ne pisne ne ustne izjave – Narodnega sveta koroških Slovencev, iz katere bi bilo mogoče sklepati, da je Narodni svet za preštevanje manjšine«. Številke ljudskega štetja leta 1991 da je v okviru postopka za konstituiranje novega sosveta navedel zgolj za orientacijsko primerjavo, da pa dvomi o njihovi pravilnosti. NSKS vztraja pri pravi- ci prostovoljnih volitev manjšinskega zastopstva, hajmatdin- sta da pa NSKS ne podpira.

Le še nekaj let in Avstrija bo odpravila meje k nekaterim sosednjim državam. Odstranitev zaprek za razširitev EU – v prvi vrsti gre za gospodarske in valutne probleme ter težave na delovnem trgu – je najvažnejša politična naloga, ki naj bi jo rešili v danem roku. Četudi sledimo najbolj optimističnim prognozam, je dvomljivo ali bo likvidacija formalnih, političnih in gospodarskih mej že samodejno povezovala države in ljudstva in ali bo nastala skupnost enakopravnih in enakovredno udeleženih partnerjev.

Ob integraciji novih članic v EU je treba upoštevati zelo pomemben aspekt, namreč odstranitev zaprek in predsodkov med sosednjimi državami. Ob mejah z najbližjim sosedom se pogosto izkažejo strukture predsodkov kot najbolj dolgožive, ker imajo prav te za seboj dolgo zgodovino in so globoko zasidrane v kolektivnem spominu – učinkujejo celo še tedaj, ko so formalne meje že odpadle.

Ustanovitev monetarne in gospodarske zveze, politične unije, je dosti težka, istočasno pa prav ta še ne nudi zadosti pogojev, da bi združevala ljudi in narode tudi v skupnost. Kaj torej je možno storiti v podporo procesa približevanja, ki naj bi privedel k medsebojnemu razumevanju in skupnemu delovanju?

V Waldviertlu, in tudi na Gradiščanskem, je po 1. 1989 bilo mnogo prekomejnih iniciativ z najrazličnejšimi cilji in

KOMENTAR

Univ. doc.
Gero Fischer,
Dunaj

povodi, kot npr. medsebojno spoznavanje, učenje jezikov, ustanovitev prekomernih poti, srečanje regionalnih in krajevnih politikov, gospodarske in ekološke aktivnosti, itn. Pri vsem tem je postala očitna manjkajoča posredovalna jezikovna in kulturna kompetenca. Redke so bile iniciative, pri katerih so sodelovale dvojezične osebe. V tem je načelni problem: učenje in pouk jezikov naših vzhodnoevropskih sosedov je bil v zadnjih desetletjih močno zanemarjen – največkrat z opombo, da »oni tako in tako znajo nemško«. Ta kratkovidnost se lahko izkaže kot fatalna aroganca. Pomislimo samo, da v primeru razširitve EU v preko-

mejnih regijah lahko vsakdo sodeluje pri razpisih. Ob isti strokovni kvalifikaciji bodo izbrani seveda tisti, ki obvladajo jezik z obeh strani meje. Danes bi poleg pripadnikov manjšin le malo Avstrijcev imelo v tem oziru dobre možnosti. Izobraževalna politika vzhodnoevropskih držav pa se od političnih sprememb leta 1989 naprej odločno pripravlja na zahodno integracijo, pri čemer igra učenje nemščine pomembno vlogo. V nasprotju s tem pa v Avstriji še ni bila artikulirana potreba po izobraževalnopolitičnih ukrepih.

Medtem ko se na politični ravni še nič ne dogaja, so nekatera avstrijska podjetja že spoznala nujnost ukrepov. So-

delavce pošiljajo na račun podjetja na jezikovne tečaje, ker so uvideli, da je treba govoriti jezik stranke, če naj bi bilo sodelovanje uspešno.

Seveda ne gre samo za vprašanje tržnih možnosti, marveč je prav raven kulture in jezika tista podlaga, na kateri lahko ustvarjamo medsebojno razumevanje in odpravimo predsodke. Pot do trajnega miru in k demokratični konfliktu kulturi vodi preko kulturnega delovanja v širšem smislu. Prav tu so možnosti manjšin, ki lahko pospešijo ta proces na podlagi svoje v vsakdanjiku živete dvojezičnosti in bikulturnosti. Pripadniki manjšin so predestinirani kot posredovalci med dvema narodoma. Lahko povečajo poznavanje sosedov, sosednje kulture in jezika. Kot katalizatorji in multiplikatorji lahko

prevzamejo iniciative za prekomerne aktivnosti, s tem da kot strokovnjaki uporabljajo svojo prednost: dvojezičnost – tu za jezik manjšine, pri sosedih pa kot posredujoči strokovnjaki za nemško, za avstrijsko kulturo. Tako ne bi bilo narobe, če bi npr. pripadniki avstrijskih manjšin podpirali nemško manjšino (oz. njene preostanke) pri izvedbi jezikovnih tečajev, radijskih programov, časopisov. Tovrstno kulturno delovanje prispeva k odpravi naraščajočega nacionalizma povsod po Evropi – največji zapreki za evropsko integracijo. S tem da iščemo skupno, bomo ob koncu našli empatijo, to se pravi, sočutje in veselje drug za drugega.

Razširitev EU na vzhodno Evropo: možnost za avstrijske manjšine

DISKUSIJA V MESTNEM GLEDALIŠČU

Je napad na Koliga bil le poskusni balon?

Dramatičen kot ideološko-politično ozadje afere Kolig je bil tudi naslov diskusije preteklo nedeljo v celovškem Mestnem gledališču: »Deželna hiša kot kraj zločina – kulturni boj na Koroškem«. Ker pa svobodnjaki Jörg Haider, celovski kulturni referent Gassner in strankin nesojeni šefideolog Andreas Mölzerj kljub obljubi niso prišli na gledališki oder, da bi diskutirali, so se prof. Klaus Amann, arhitekt Zaunschirm in glavni urednik Dottolo omejili na izjave, v katerih so se jasno ogradiili od nestvarnih trditev svobodnjaške ekipe ter od gonje na umetnika, ki hoče z umetniškimi sredstvi popraviti krivico, kakršna je doletela njegovega deda Antona Koliga.

Intendant Pflegerl je kljub vsem pritiskom (župan Scheuch je govoril celo o »politično obarvani diskusiji«, Gassner pa

Kolig in Pflegerl pred praznimi stoli za svobodnjake

o politikantskem špetiru) vztrajal in poudaril, da gledališče je in bo kraj dialoga.

Prof. Amann s celovške univerze je nakazal novo dimenzijo tega kulturnega boja: prvič je opazna ločnica med strankami in tudi med mediji. SPÖ in ÖVP zagovarjata Koliga, FPÖ je proti. Kleine in KTZ sta se postavili na njegovo stran, Krone pa na stran svobodnjakov. Prvič se je tudi zgodilo, da mnenja priznanih in pristojnih ustanov, kot sta

to deželni kulturni sosvet ali deželna ustavna služba, niso več obvezna in nesporna. Amann je svoj prispevek končal z nič kaj razveseljivo ugotovitvijo, da v primeru svobodnjaške zmage pri naslednjih deželnozborskih volitvah izkušnje tega kulturnega boja ne obetajo nič dobrega za razvoj v deželi, in da je verbalizirani Haiderjev pregon Valentina Omana sploh slabo znamenje za drugačemsleče.

f. k. w.

SLOVENIJA IN EVROPSKA UNIJA

Dobre možnosti za vstop

V ponedeljek in torek se je na Koroškem ustavil informacijski bus, ki naj bi predstavil delo Evropske unije, predvsem v zvezi z njeno razširitvijo na vzhodno Evropo. Dr. Harald Trettenbrein, član evropske komisije, je ob tej priložnosti izjavil, da ima Slovenija dobre možnosti za vstop v EU, saj jo lahko primerjamo že s članicami kot sta to Grčija ali Portugalska. Vprašanje SV, ali ve za kakršnekoli dejavnosti koroških slovenskih organizacij glede vstopa Slovenije v EU, pa je dr. Trettenbrein zanikal.

Prvi možni termin za vstop Slovenije bi bil konec leta 2002, kar je tudi izrecen cilj Slovenije. T. i. Agenda 2000 predlaga vsem kandidatom za vstop strategije za naraščanje gospodarst-

va, predvsem so to reforme na področju agrarne in strukturne politike. Ta detajlirana brošura je bila napisana zato, ker še nobeden izmed deseterice kandidatov ne izpolnjuje gospodarske, politične in upravno-tehnične kriterije unije.

Obstajajo pa že projekti kot »Interreg«. V tem okviru Evropska unija podpira sodelovanje med obmejnimi pokrajinami, v veliki meri tudi že med Avstrijo in Slovenijo. Med 1995 in 1999 znaša podpora za Avstrijo 414 milijonov šilingov in projekti s sosednjimi državami skupno znašajo nad eno milijardo šilingov.

Sodelovanje poteka tudi med slovenskimi in avstrijskimi poklicnimi šolami, ker želi Slovenija kopirati avstrijski sistem na tem področju. Razen tega pa Avstrija in Slovenija sodelujeta na področju šolskih knjig, kar pomeni povečano ponudbo slovenskih knjig, adaptiranih za avstrijske šole.

ZA OKREPITEV GOSPODARSKEGA SODELOVANJA Ustanovljena medresorska komisija

9. julija tega leta je vlada R Slovenije naposled sklenila, da se na osnovi resolucije slovenskega parlamenta iz leta 1996 ustanovi medresorska komisija za gospodarsko sodelovanje z avtohtonimi manjšinami, beri s slovenskimi zamejci v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. O tem je prejšnji teden informiral predsednik SGZ Matevž Grilc.

V nadaljevanju vladnega sklepa so potrebni pospeševalni zakoni za slovenska podjetja, ki naj bi bila stimulirana, da investirajo v zamejstvu. Trenutne carinske, davčne in eu-jevske zapreke takšne investicije domala onemogočajo, vsekakor pa hudo ovirajo. Namensko vezan sklad za gospodarsko sodelovanje z avtohtonimi manjšinami bi bil primeren instrument za preseganje teh ovir.

Medresorsko komisijo, v njej so ministrstva za gospodarstvo in gospodarske dejavnosti, urad za gospodarstvo in trgovino, zunanje ministrstvo, ter gospodarska in obrtna zbornica, vodi urad državne sekretarke Mihaele Logarjeve. Komisija je že prvič zasedala in sedaj pripravlja snop konkretnih predlogov za sodelovanje. Po mnenju SGZ so z ustanovitvijo komisije končno določene pristojnosti v slovenski vladi in znani pogovorni partnerji.

Velik problem gospodarstva na južnem Koroškem je ta, da številne dvojezične občine – med drugim Žitara vas, Galicija, Škocjan, Šentjakob, Bekštanj – niso v podporni kulisi EU in so zato za investitorje nezanimive. Zato se je SGZ obrnila na zunanjega ministra in trenutno predsedujočega v EU Wolfganga Schüssla in ga seznanila s tem problemom ter zahtevala spremembe pri podporni kulisi. Odgovor ne zadovoljuje, ker bo EU šele v letu 2000 na novo določala podpore.

f. k. w.

GOSPODARSTVO Videm vabi na 45. sejem »Sodobni dom«

Direktor Videmskega sejma A. Bertossi s sodelavci je pretekli teden na tiskovni konferenci v prostorih gospodarske zbornice za Koroško v Celovcu predstavil ponudbo letošnjega 45. jubilejnega sejma »Casa moderna« (Sodobni dom), ki bo od 26. septembra do 5. oktobra na sejmskem razstavišču v Vidmu.

Sejem je specializiran na pohištvo oz. vse vrste stanovanjske opreme ter na gradbeništvo, prvič pa bodo letos priredili dodatno strokovno razstavo »Casa e design« (Dom in dizajn).

Na sejmu bo svoje proizvode razstavljalo približno 500 raz-

stavljalcev oz. podjetij iz cele Italije in iz Avstrije. Uprava videmskega sejma na letošnjem sejmu pričakuje nad 150.000 obiskovalcev, med njimi tudi veliko Korošcev. To tudi zaradi tega, ker je sejem ob delavnikih odprt do 22.30 ure, ob koncu tedna pa do 21. ure.

Čeprav je sejem »Sodobni dom« največji svoje vrste v severno-vzhodnem italijanskem prostoru, po besedah direktorja Bertossija načrtujejo izgradnjo razstavne površine v obsegu najmanj 6000 kvadratnih metrov. Projekt bo sicer realiziran šele po letu 2000, potem pa bo možno na sejem povabiti tudi podjetja oz. razstavljalce iz drugih evropskih, posebej pa sosednjih držav Slovenije, Švice, Francije, Nemčije itd., je poudaril direktor sejma.

I. L.

JOZI WUTTE

Na Koroškem tečejo ure nekoliko drugače, tudi socialdemokratske. Že od nekdaj so mnogi vodilni funkcionarji koroške SPÖ – z izjemami seveda – blesteli s svojim odklonilnim odnosom do slovenske manjšine in ni čuda, če se tudi v vprašanju dvojezičnih vrtcev daje glavna krivda za nezadovoljivo stanje prav njim. Sicer je dejstvo, da so v petih od šestih občin, kjer že obstajajo občinski vrtci z dvojezičnimi skupinami, socialdemokrati v večini. Dejstvo pa je tudi, da so v mnogih občinah, kjer se do danes preprečuje javna dvojezična predšolska vzgoja, dolga leta – v Borovljah npr. še danes – vladali sami z absolutno večino.

Tako bo tudi letos v številnih dvojezičnih občinah ostala predšolska vzgoja samo enojezična. Samo v šestih od skupno 36 občin na območju dvojezičnega šolstva deluje občinski dvojezičen otroški vrtec oz. otroška skupina, to so občine Pliberk, Bistrica pri Pliberku, Globasnica, Železna Kapla, Žitara vas in Bilčovs. Posebno pisan primer koroške realnosti je občina Suha, kjer sicer obstaja dvojezičen vrtec, vendar trenutna vrtnarica nima dvojezične izobrazbe, tako da ostaja dvojezičnost samo na papirju. Absurd ob robu: s svojim vztrajanjem pri enojezični vrtnarici se občina Suha odpove celo podpori s strani Urada zveznega kanclerja, ki bi bil pripravljen financirati dvojezično vrtnarico.

K temu pride še šest zasebnih dvo- oz. trijezičnih vrtcev: tri jih upravlja Slovensko šolsko društvo (v Celovcu, Šentprimožu in Škofičah), enega Šolske sestre (v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu), k temu pride še vrtec društva Naš otrok v Celovcu in pa trijezični vrtec v Borovljah. Na novo bo predvidoma odprl svoja vrata letos še trijezični privatni vrtec »Ringaraja« v Ledincih. Ta je, potem ko je EL s svojim predlogom v občinskem svetu propadla, zrasel iz truda skupine staršev in bo deležen tudi finančne podpore občine. Še več: obstaja celo možnost, da bo v dveh do treh letih, ko bodo pač gradili v Ledincih nov občinski vrtec, vanj integrirana tudi ta trijezična skupina.

Brez nepotrebne polarizacije

Ravno primer Ledince kaže najboljše, kako malo koristi dvojezičnosti nacionalna polarizacija in pa politizacija jezika. Kakor dolgo je bil dvojezični vrtec stvar EL, ni imel nobenega izgleda za realizacijo. Šele ko so se organizirali prizadeti starši, je bilo možno priti do skupne rešitve.

Drugače je v Dobrli vasi, kjer je stvar verjetno vsaj do konca te mandatne dobe zažena. Tam se je namreč spustila EL v konfrontacijo s socialdemokrati in se je pri tem zanesla na dogovor s svobodnjaki. A pri glasovanju se je izka-

Otroški vrtci so spet odprli svoja vrata. V primerjavi z lanskim letom se je pri tem glede dvojezičnosti premaknilo le malo na boljše.

Cicibani na Koroškem

»Slišal sem, kaj se dogaja pri vas in moram reči, da se kot socialdemokrat sramujem za svoje strankarske kolege.« – Glavni urednik lužiskosrbskega dnevnika 'Serbske Nowiny' Benedikt Dyrlich ve, o čem govori. Srečal sem ga na nekem kongresu v Trstu in mu pravil o odnosu koroških občin do večjezične izobrazbe. Štiri leta je bil sam deželnozborski poslanec SPD in je v tem času bistveno sooblikoval manjšinsko zakonodajo, ki po zaslugi socialdemokratov predvideva tudi dvojezične otroške vrtce.

Otroci v vrtcu slovenskega šolskega društva v Celovcu

zalo, da je stala koalicija na precej trhljavih nogah, ki niso zdržale dvojezičnosti.

Vse to seveda kaže, da imajo občine v tem vprašanju vse preveliko moč. Če namreč občina preprečuje dvojezično vzgojo, potem ji ne more nihče do živga. Da se vrnem spet k primeru Suhe: deželna inšpektorica za otroške vrtce Iris Raunig tam sicer lahko kontrolira vzgojo in tudi ukrepa, če vidi pomanjkljivosti. Toda ker je slovenščina na šoli za vrtnarice samo prosti predmet in torej ni kriterij za zaključek šole, tudi ona ne more storiti ničesar, če se občina brani dvojezičnosti.

Zato je Zveza slovenskih organizacij vedno spet zahtevala deželni zakon, ki bi uredil vprašanje za celotno dvojezično območje. V resoluciji, ki jo je sklenil izredni občni zbor ZSO maja

letos in ki še ni izgubila svoje aktualnosti, je zahtevala, da se »novelira deželni zakon o predšolskem varstvu v toliko, da bodo obvezane vse občine na območju dvojezičnega šolstva, kjer že obstaja oz. je v načrtu občinski vrtec in kjer je za to interes (najmanj pet prijav), da ustanovijo dvojezični otroški vrtec«.

Kaj bi tak zakon prinesel?

Na vsak način bi prinesel javne dvojezične vrtce v občinah Bekštanj, Šentjakob v Rožu, Borovlje, Škofiče in Škocjan, kjer trenutno obstajajo ali pa so v načrtu poleg privatnih dvojezičnih še javni enojezični vrtci.

Prinesel pa bi v trenutni situaciji predvsem nadaljnjih pet do sedem javnih dvojezičnih vrtcev, in sicer v Ziljski Bistrici, Vrbi, Hodišah, Bistrici v Rožu in Dobrli vasi, kjer je vsakor zadosti interesa. K temu verjetno lahko še prištejemo Galicijo, kjer lani sicer ni bilo mogoče dobiti potrebnih interesentov, a ob ustreznih ponudbi bi jih gotovo bilo najmanj pet. Pravtako bi bilo verjetno tudi v Rožku dosti interesa – tam bo predvidoma še letos uvedena slovenščina kot dodatna ponudba za nekaj ur tedensko, pod pogojem seveda, da bo zadosti interesa; povpraševanje med starši ravno poteka.

Občine Kotmara vas, Velikovec in Sele, v katerih se je sicer tudi že govorilo ali se še govori o dvojezičnem vrtcu, tak zakon ne bi zajel, ker nimajo občinskega vrtca – v prvih dveh obstajajo cerkveni, v tretji pa niti to. V Kotmari vasi verjetno tudi ne bilo zadosti interesa, medtem ko bi si Velikovčani

lahko predstavljali tudi privatni vrtec v prostorih šentruperške gospodinske šole. V Selah bi bila občina pripravljena zgraditi vrtec, a se je javilo samo sedem staršev – potrebnih bi bilo najmanj petnajst. Zato bo verjetno prišlo do gradnje varstva, ki bo po besedah župana Engelberta Wassnerja »seveda dvojezičen. Kaj drugega za Sele ne pride v poštev!«

Sicer zagovarja zakonsko rešitev tudi namestnik deželnega glavarja dr. Michael Ausserwinkler, le da sta mu v napoto dva faktorja: tristrankarski pakt (svobodnjaki so striktno proti takemu zakonu, pa čeprav so ga

»Idealna rešitev bi bila, če bi imeli v vsaki dvojezični otroški skupini eno slovensko in eno nemško govorečo vrtnarico (ki naj razume tudi slovensko).«
Iris Raunig, deželna inšpektorica za otroške vrtce

njihovi zastopniki v sosvetu že dvakrat zahtevali) in pa deželnozborske volitve naslednje leto, pred katerimi si noben socialdemokrat ne dovoljuje izolirane pobude brez podpore svobodnjakov, glavnih konkurentov. Strah socialdemokratov pred modro kačo nas torej sili, da bomo še naprej iskali rešitve v pogovorih z občinskimi oblastmi.

Konec debate

V zvezi z otroškimi vrtci pa je odprto še več vprašanj, ki se jih navadno ne loteva nihče. Javna debata se navadno začne in končuje z zahtevo po dodatnih dvojezičnih vrtcih. Toda kaj se bo v teh vrtcih dogajalo, to očitno ne zanima nikogar.

Zato se je odbor Zveze slovenskih organizacij lotil v preteklih tednih vsebinske diskusije o dvojezični predšolski vzgoji. Navsezadnje ni vseeno, ali se dvojezičnost v vrtcih omejuje na občasno branje slovenskih pesmic, ali pa se vrtnarica zares trudi, da dobijo otroci, tudi tisti, ki pridejo v vrtec brez znanja slovenščine vsaj občutek za jezik, če se ga že ne naučijo.

V pogovorih, ki so že potekali z nekaterimi dvojezičnimi vrtnaricami, je prišlo na dan predvsem eno: ko vrtnarica zapusti šolo, je prepuščena povsem sama sebi. Nihče ji ne daje napotkov, kako ravnati z dvojezičnostjo, tudi nima nobene možnosti specifičnega nadaljnjega izobraževanja.

Sicer pa že šolska izobrazba sama ni nikakor zadovoljiva. Dvojezična izobrazba se omejuje na dve uri slovenskega jezikovnega pouka tedensko, in še to le kot prost predmet. Niti besedice o jezikovni didaktiki, niti besedice o interkulturni vzgoji itd. Edino, kar mladim vrtnaricam pomaga na tem področju, so prakse v dvojezičnih vrtcih, ki jih morajo delati med šolanjem.

Zato se mag. Lucija Ogorevc-Feinig, učiteljica slovenščine na šoli za vrtnarice, že nekaj časa trudi, da bi organizirala posebne seminarje tako za vrtnarice, ki že delajo v vrtcih, kot tudi za učenke svoje šole. Vendar doslej še ni našla posluha za svoje ideje. Poskušala je predvsem preko Pedagoškega inštituta, vendar ji vodja inštituta g. Jansche doslej ni odobril še noben projekt. »Argumentiral je s tem, da ni denarja, a mislim, da se je malo ustrašil«, tako ga. Ogorevc-Feinig.

Nekoliko upanja daje deželna inšpektorica Iris Raunig, ki je v pogovoru za SV izrazila svojo pripravljenost, da podpre tozadevne predloge in tudi da organizira posebna nadaljnja izobraževanja za dvojezične vrtnarice. Doslej tega ni storila, ker da ji ni še nihče izrazil te želje. Sicer pa ima ona čisto jasne predstave, kako naj bi dvojezični vrtci funkcionirali: »Idealna rešitev bi bila, če bi imeli v vsaki dvojezični otroški skupini eno slovensko in eno nemško govorečo vrtnarico (ki naj razume tudi slovensko).«

To je v trenutni dobi varčevalnih paketov gotovo iluzija, je pa signal, da obstaja na ravni deželne vlade pogovorni partner, ki je odprt za dvojezičnost. Mogoče pa se bo dalo preko tega priti tudi do deželne koordinacije dvojezičnih vrtnaric, do rednega nadaljnjega izobraževanja, do nadziranja vrtcev, ali so zares dvojezični, do štipendiranja tečajev slovenščine za vrtnarice, do...

Tu pa smo seveda spet pri odgovornosti dežele in s tem pri politični realnosti tristrankarskega pakta in deželnozborskih volitvah, pred katerimi, kot je znano, ni možna nobena izboljšava dvojezičnega izobraževalnega sistema – ali pa mogoče le?

MOHORJEVA ZALOŽBA

Številne nove publikacije 1998

Prešeren v dveh jezikih

Izšla je dvojezična, slovensko-nemška zbirka Franceta Prešerna »Gedichte – pesmi«. Objavljene so izbrane pesmi pod geslom »Prešernova pot v svet«. Prevedel jih je Klaus Detlef Olof, dobitnik avstrijskega državnega priznanja za prevajalce.

Novinar in publicist Stane Stanič je napisal aktualizirano verzijo svoje knjige »Slowenien«. V njej ne le predstavlja kulturne in pokrajinske značilnosti Slovenije, temveč tudi zgodovino, geografijo, pokrajinske krasote in posebnosti, kulturno udejstvovanje Slovencev, šport, demografske podatke in arhitekturo. Avtor nudi bralcu tudi pogled v prihodnost in na temnejše strani Slovenije, o katerih pa pripoveduje na zelo humorističen in samoironičen način. Za knjigo je strokovna žirija iz 15.000 slik slovenskih fotografij izbrala skoraj 300, ki dopolnjujejo pisano podobo Slovenije.

Končno je izšla tudi prva Jančarjeva drama v nemščini, namreč »Hallstatt«. Pripoveduje o klošarju, ki pride v rudnik in tam sreča štiri arheologe – tri ženske in profesorja Habilisa. Sortirajo kosti in lobanje in se ob tem delu pred ozadjem sarkastičnih scen groteskno pogovarjajo. Drago Jančar je znan za svoja dramatična in esejistična dela, ki so bila tudi osnova za avtorjevo pozicijo v demokraciji in gibanju v Sloveniji.

Potres v Ljubljani

Dogajanje v knjigi »Professor der Phantasie« Kajetana Koviča je postavljeno v leto 1895 – v mesece pred velikim potresom v Ljubljani. Zgodba pripoveduje predvsem o življenju mlade ženske, ki ji je ime Ursula, in o treh moških v njenem življenju – o njenem možu, o ljubimcu in o občudovalcu. Kovič opisuje tačasno atmosfero v Ljubljani in piše tako o resničnih kakor tudi neresničnih (a vsekakor možnih) dogodkih na stvarnem, poetičnem in ironičnem način. Knjigo, ki bo izšla še septembra, je prevedel Andrej Leben.

Pisatelj Gösta Maier, rojen v Zgornji Avstriji, je znan zaradi svojega izrednega pisanja. Njegova filozofska, ezoterična in tudi anarhistična proza je v nemškem prostoru zelo priznana. V Mohorjevi založbi je zdaj izšla Maierjeva mojstrovina, knjiga »Die kleine Belladonna oder Die Beherrscher der Wärsäle«. Aldo Clown, sicer figura, ki se zaveda, da je le plod fantazije in popolnoma izpostavljen avtorjevi samovolji, izgubi svojo identiteto. Nadzoruje ga neke vrste »nad-jaz« ter prepotuje različne dežele. Z mami in alkoholom se skriva v svoji prikolici in si spet želi nazaj svoje prejšnje zamegljeno življenje kot navaden človek.

Pravkar je Mohorjeva založba izdala nemški katalog novih knjig v jeseni 1998.

Med njimi najdemo številna zanimiva dela slovenskih in avstrijskih avtorjev.

Kärntner Tageszeitung je o knjigi zapisala, da je Gösta Maier z »Die kleine Belladonna« napisal doslej zadnjo veliko avstrijsko novelo.

Helmuth Niederle je v knjigi »Die Fremde ist in mir« zbral liriko in prozo različnih avstrijskih manjšin in priseljencev, to so Slovenci, Hrvati, Sinti in Romi, Arabci, Turki, itn. Knjiga objavlja tudi besedila priseljencev iz bivše Jugoslavije, ki so v Avstriji našli novo domovino. Bralec naj bi v tej zbirki spoznal književnost avstrijskih manjšin in postal radoveden na druge knjige s tega področja.

Nedavno je izšla tudi druga naklada zbornika o novejši književnosti koroških Slovencev »Profile der neueren slowenischen Literatur in Kärnten« izdajatelja Johanna Strutza. (Knjigo posebej predstavljamo na tej strani spodaj.)

Koroška povojna politika in nacionalsocializem

S področja zgodovine se zdi zanimiva predvsem knjiga zgodovinarja Alfreda Elsteja in sociologa Dirka Hänischa »Kärnten von der Ersten zur Zweiten Republik: Kontinuität oder Wandel?«, ki analizira koroško politiko v povojnem času. Koroška je bila namreč edina zvezna dežela, v kateri so bili na pomembnih političnih položajih po vojni še vedno bivši nacionalsocialistični funkcionarji. Knjigi analizira prvo povojno generacijo politikov, ki je prihajala iz NS-režima.

Historični roman Alojza Rebule »Abschied im Wermutsjahr« ne odgovarja povsem značilnim delom tržaškega avtorja. Rebula plastično opisuje dogajanje ob prehodu v naše tisočletje in tedanje domneve pretečemu koncu sveta, ki postajajo tudi dandanes – ob prehodu v tretje tisočletje – spet vedno bolj aktualne. Alojz Rebula je eden izmed najbolj znanih sodobnih slovenskih avtorjev in je za svoje literarno delo prejel Prešernovo nagrado. Prevajalec

romana je Klaus Detlef Olof. Mohorjeva založba pa je poskrbela tudi za svoje mlajše bralce, kar kaže večje število otroških knjig. Med njimi je npr.

»Mondkinder und ihr Zelt« Tatjane (besedilo) in Marjete (ilustracije) Angerer, za katero sta bili avtorici nagrajeni z av-

strijsko nagrado za otroške knjige 1997.

Tudi profesorica ZG/ZRG za Slovence v Celovcu Ivana Kampa je skupno z ilustratorjem Hugom Wulzom izdala dvojezično knjigo »Naš otrok / Unser Kind«. Zgodbica pripoveduje o dečku Janku, ki je prvi dan v otroškem vrtcu in tam doživlja čudežne stvari.

Posebnost v letošnjem programu pa je umetniški koledar 1999 z naslovom »Velike koroške žene«, ki vsebuje prispevke Kiki Kogelnik, Christine Lavant, Meine Schellander idr. Besedila v koledarju so v nemščini, francoščini, italijanščini, angleščini in slovenščini.

Priporočljivo je tudi najnovejše delo Waltraude Aichhorn – »Auf der Suche nach dem zweiten Flügel (denn mit einem Flügel fliegt man nicht)«. Vanj je avtorica, ki se ne ukvarja le s slikarstvom, temveč tudi s pisanjem lirike in proze – za razliko od dosedanjih knjig, v katerih je objavila reprodukcije svojih slik – vključila fotografije iz svoje okolice.

Mohorjeva ima na zalogi še mnogo drugih novih knjig in posebnosti. Gotovo se splača, da se vsakdo pozanima za celotno ponudbo založbe!

T. G.

Nepogrešljiv priročnik o slovenski literaturi na Koroškem

Leta 1989 je na podbudo Janka Ferka v Mohorjevi založbi prvič izšla knjiga »Profile der neueren slowenischen Literatur in Kärnten«. Zdaj, devet let pozneje, je izšla druga, aktualizirana in razširjena naklada. Zbornik se je dobro obnesel in je postal standardno delo na področju slovenske književnosti na Koroškem.

Za vsakogar, ki se zanima za sodobno slovensko literaturo, naj bi monografski spisi in razprave o otroški književnosti, književnosti v narečju, pa tudi o gledališču in filmu bili nepogrešljiv pripomoček pri iskanju poti do slovenske literature na Koroškem in njenih ustvarjalcev. Knjigo uvaja razprava izdajatelja Johanna Strutza o »majhnosti« koroške slovenske literature in obravnava sociološka in estetska vprašanja v novejši slovenski književnosti na Koroškem.

Odkar je izšla prva naklada »Profilov«, se je na literarnem področju marsikaj zgodilo. Tako je izšlo kar nekaj knjig s področja interpretacije koroške slovenske literature (Andrej Leben, Matjaž Kmecl, Franc Zadravec) kakor tudi inter-

pretacije glede na tematiko (Boris Paternu). Novi »Profili« jih seveda upoštevajo. Že v prvi izdaji objavljenim, zdaj dopolnjenim esejem o pisateljih in pisateljicah pa so se pri-

Naslovnica novih »Profilov«, ki so pravkar izšli v Mohorjevi založbi

družili štiri nove avtorji. V obliki portretov so predstavljeni še Fabjan Hafner, Anita Hudl, Cvetka Lipuš in Vinko Ošlak.

Kvaliteta knjige je razvidna tudi iz njene raznovrstnosti – vsebuje tako analize posameznih avtorjev, celostne pregleda in bio-bibliografsko dokumentaci-

jo, kakor tudi teoretična ter metodološka približevanja. Tudi filmu, ki je postal v zadnjih letih pomemben del literarnega udejstvovanja koroških Slovencev, je posvečeno posebno poglavje.

Avtorjem in avtoricam posameznih spisov je skupno, da so bikulturni slavisti, germanisti sosednjih slovenskih regij, filmski znanstveniki in komparatisti. Vsi so v svojem razvoju doživljali in spoznavali več kultur, tako v vsakdanjiku in strokovnem svetu, kakor tudi v okviru svojega znanstvenega, literarnega, filmskega ali prevajalskega dela.

Drugi nakladi knjige »Profile der neueren slowenischen Literatur in Kärnten« (avtor naslovne slike »Raum im Raum der Stille« je Rudi Benetik) je želeti prav takšen uspeh kot prvi in sodi v knjižni predal vsakogar, ki se zanima za literaturo ali pa dela na tem področju – ne le na Koroškem. T. G.

Profile der neueren slowenischen Literatur in Kärnten. Hrsg. von Johann Strutz unter Mitwirkung von Fabjan Hafner und Klaus Detlef Olof. Klagenfurt/Celovec-Wien/Dunaj-Ljubljana/Laibach: Hermagoras/Mohorjeva, 1998, 356 str., 348 šil.

CELOVEC

Mestno gledališče v novem blišču

Na tisoče ljudi (menda jih je prišlo 30.000) iz vseh koncev in krajev Koroške, iz drugih zveznih dežel in držav je preteklo nedeljo romalo v Celovec, da si ob dnevu odprtih vrat ogledajo kompletno saniran muzni tempelj in novi do-

redkih v Evropi, v kateri so pod eno in isto streho vse delavnice – mizarji, krojači, visajisti itd.

Intendant Dietmar Pflegerl je ob svečani predaji hiše ponosno ugotovil, da je bilo mogoče na Koroškem realizirati tak velik

Gremo gledat

Naval na novo hišo je bil ogromen, rekorden in je presegel vsa pričakovanja. Radovednost pa pri vseh obiskovalkah in obiskovalcih izredno velika. Vsi so prišli, da vidijo, kaj se dogaja znotraj hiše, kako izgleda od zadaj, znotraj in nasploh. Veliko ljudi se je neprestano postavljalo v vrsto zadaj pri spojlerju, da bi inšpicirali nove, svetle in funkcionalne prostore, delavnice, ljudi, ki tam delajo ... Postavljen je bil tudi šotor, glasba, jedi na žeru in raznovrstne pijače.

Številne prireditve so se vrstile v enourni izmeni: ob desetih dopoldne je pripovedoval Gert Jonke o »pojočih kamnih«, sledila je znana operna legenda Marcel Prawy z Dunaja, nastopil je tudi Karl Merkatz, Erich Schleyer je navdušil otroke in starše, nato je sledil operni, operetni in dramatični spored, kjer je sodeloval tudi Janko Messner. Hiša je bila ves dan in večer napolnjena z ljudmi, mladimi in starimi, s pogovori, zadovoljstvom, kritičnimi pripombami.

Vsekakor je bil dan odprtih vrat velik uspeh v zgodovini Mestnega gledališča; ves gledališki team pod vodstvom ambicioniranega intendanta Dietmarja Pflegerla pa je dal vse.

Slavnostna otvoritev nove hiše bo v petek, 25. septembra s premiero opere Jacquesa Offenbacha »Hoffmannove pripovedi« M. Š.

Novo obnovljeno Mestno gledališče – biser Celovca

Foto: SV

grajeni vzhodni del poslopja, ki ga je načrtoval koroški zvezdni arhitekt Günther Domenig.

Najmodernejši standard

Prenovitevna dela in pregraditev so trajali skoraj dve leti, že spomladi pa so se ansambel, vodstvo in delavnice sčasoma preseljevali iz eksila sejemske hale 7 v prenovljeni stari dom in ga napolnili z novim življenjem. Brez pretiravanja odgovarja celovško Mestno gledališče najmodernejšim standardom in je zdaj gotovo eno najlepših gledaliških hiš v nemškem kulturnem prostoru. Ta hiša je ena od

in pogumen kulturni projekt, ko drugje odpuščajo ansamble in zapirajo gledališča.

Gledališče je bilo in je še danes važen sestavni del kulturnega življenja in razvoja v družbi vsakršne dežele ali države. Je neke vrste moralna instanca, zavest družbe, ki se nenehno spreminja in prilagaja razvojnim trendom družbenega in ekonomskega razvoja. Gledališče pa ima tudi pomembno kulturno poslanstvo, je kraj srečanja in duhovne razprave o družbenih vprašanjih, kraj kontemplacije in muze v tej naši regiji, na stičišču treh jezikov in kultur.

RAZSTAVA V BRUSLJU

Jože Plečnik, arhitekt demokracije

Slovenskemu arhitektu svetovnega slovesa Jožetu Plečniku je v Bruslju posvečena čudovita razstava, ki predstavlja širši evropski publiki njegovo znamenito ustvarjalno delo na Praškem Hradčinu. Razstava, ki bo na ogled še do prvega novembra v prestižni »Fondation pour l'Architecture« v Bruslju in bo potem potovala po nekaterih evropskih mestih, predstavlja originalne načrte, make-te in originalne izdelke predvsem iz Hradčinske zbirke, deloma pa tudi iz Ljubljane.

Prvi češkoslovaški predsednik Tomáš Garrigue Masaryk je zaprosil slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika, da posodobi Hradčin – kompleks vladarske palače iz češkega kraljevstva, ki je po Vatikanu največji tozadevni ansambel v rabi – tako je takrat mlada češkoslovaška demokracija simbolično navezala na nekdanjo slavno češko samostojnost.

Masaryk ni slučajno zaprosil Plečnika, saj je le-ta štel med najboljše učence dunajskega arhitekta Otto Wagnerja in je sodeloval pri prvem dunajskem metroju. In medtem ko je za časa monarhije v umetnosti in (zlasti v narodnosti) politiki bila reakcionarna stran izredno močna, sta arhitekta Jože Plečnik in Maks Fabiani predstavljala mlado in napredno sloven-

sko moderno. Plečnik je npr. bil prvi, ki je v Zacherlovi hiši na Dunaju programatično zgradil hišniku lepo, svetlo stanovanje, saj so le-ti do tedaj životarili v luknjah. In tako je postal Plečnik s svojim genialnim delom na Hradčinu za Čehe slavljene »arhitekt demokracije«. Povezal je zgodovinsko dediščino z novimi elementi in tvoril nekaj povsem očarljivega, prav tako, kot je to potem tudi storil v Ljubljani. Ob otvoritvi razstave je češki ambasador povedal, da je ohranjanje te skupne češke in slovenske dediščine na Hradčinu še zlasti češkemu predsedniku Vaclavu Havlu posebno pri srcu.

Tako so organizatorji razstave polno simpatije in priznanja naslovili razstavo: Jože Plečnik, slovenski arhitekt v Pragi; v spomin na tisto plodno, pozitivno in nacionalizme presegajoče kulturno in politično sodelovanje, ki se je razvijalo med slovanskimi narodi – tudi koroški Slovenci smo bili vključeni v to gibanje – ob koncu monarhije in potem v mladih samostojnih državah. Danes bi lahko rekli, da so ti poskusi pozitivnega sodelovanja in medsebojnega oplojevanja vizionarna prisposoda same evropske integracije, in to še zlasti ob razširitvi Evropske unije.

Bojan-Ilija Šturm-Šnabl,
asistent v Evropskem parlamentu

APZ TONE TOMŠIČ

Vrhunski koncert na Humcu

V soboto zvečer je na Humcu v Božjem grobu gostoval »APZ Tone Tomšič« študentske organizacije univerze v Ljubljani, ki sodi med najpomembnejše usmerjevalce slovenskega zborovskega petja. Repertoar zbora sestavljajo skladbe vseh stilnih obdobj.

Zbor po navadi koncertira po vsej Sloveniji in tudi v tujini. V Božjem grobu pa je predvajal številnim obiskovalcem koncert tako duhovne pesmi, med drugim Jacobusa Gallusa, Johannea Brahmsa in Claude Debussyja, kakor tudi ljudske skladbe iz najrazličnejših pokrajin.

Dirigent zbora je že od leta 1992 naprej Stojan Kuret, ki je za svoje delovanje z »APZ Tone Tomšič« prejel številna odlikovanja za najboljšega dirigenta. Ampak ne samo dirigent, temveč tudi njegov zbor je mednarodno znan zaradi svojih nešteti uspehov na festivalih. Za dosežke in zasluge na državni ravni je »APZ Tone Tomšič« prejel Zlati častni znak republike Slovenije.

Obiskovalci koncerta v cerkvi v Božjem grobu so torej doživeli vrhunsko predvajanje duhovnih pesmi slovenskih gostov in čestitke veljajo organizatorjem koncerta, ki so omogočili ta užitek!

VAŠKI PRAZNIK V ŠENTJANŽU

Družabnost in otroški boljši trg

Vsakoletni družabni višek življenja šentjanške srenje je Vaški praznik. Sprva je bil pri Tišlarju,

pa so že zanetili ogenj na roštilju, da se je meso lahko scvrlo v slastno južino. Pečat letošnjemu

Osebnostne dragocenosti so menjavale lastnika

Foto: SV

sedaj pa je že nekaj let v k & k centru. Po maši so se preteklo nedeljo začeli zbirati vaščani in s seboj pripeljali tudi svoje znance in prijatelje, Vili, Tonč in Hanzi

prazniku pa so brezdvomno vtisnili otroci. Pripravili so bogato založen boljši trg in pokazali, da se med njimi skrivajo pravi trgovski talenti.

f. k. w.

NA POBUDO COPPLE KAŠE

Tržni dan domačih in okolišnih kmetov

»Namen te prireditve je, kmetom iz belske doline in okolišnih krajev nuditi možnost, da ljudem predstavijo svoje pridelke, in si tako pridobijo dodatno gospodarsko oz. gmotno osnovo«. Tako je preteklo soboto Elizabeta Miklau, predsednica Copple kaše, skupine kmečke samopomoči v Železni Kapli, povzela namen bogatega kmečkega trga, ki se je odvijal na ploščadi pred občinskim uradom.

Dobesedno od blizu in daleč, iz Lepene in Obirskega, s Suhe in pliberške okolice, iz sosednje Globasnice ter Kort so prišli kmetje in navdušenim Kapelčanom ter njihovim gostom pokazali, kaj vse dobrega, lepega, koristnega in zdravega da zmorejo njihove kašče, hlevi in senožeti, da kupcem kar srce zaigra. Tako ni manjkalo zdravil-

nih odev z ovčjo volno, strdenovega žganja, ajdovih šlaščic, bučnega olja, in seveda okusnih mesenih jedi, vse pridelano in pripravljeno v soglasju z naravo, pač »bio«. Jasnodna ni manjkala politične prominence, govoril je župan Peter Haderlap, tehtno besedo je imel podžupan Franc Jožef Smrtnik. Oba sta ponovno zahtevala skorajšnjo gradnjo ceste čez Lesnikov Vrh, da bo končno možna tesna gospodarska povezava med Železno Kaplo, Solčavo in Logarsko dolino.

Navzoči so bili županski kolegi iz Žitare vasi in Globasnice, pa tudi zastopnik kmetijske zbornice je kljub naliveu prišel v Kaplo. Da so domači gostinci in kapelška pleh-godba vsem pripravili prijeten sprejem, se samo po sebi razume.

f. k. w.

Na zdravje Coppli kaši in kmečkemu stanu

Foto: SV

FOTORAZSTAVA HANZIJA WEISSA

Galerija markantnih osebnosti v k & k

Hanzi Weiss ni le ugleden krojaški mojster in splošno priznan kulturnik, ampak tudi mojster ljubiteljske fotografije. Predvsem portreti in igre so njegova velika ljubezen. Hrani jih v svojem fotografskem arhivu, ki ga je doslej za javnost bolj redko odpiral. Za letošnji vaški praznik pa je Hanzi Weiss le segel v zakladnico in pripravil

razstavo portretov znanih oseb iz šentjanške okolice. Portreti so narejeni z veliko ljubeznijo, podrobnosti pa pričajo o tem, da je fotograf motiv ujel zares v trenutku močne izpovedi. Posnetki so tem bolj dragoceni, ker so nekatere osebe že pokojne. Razstava je na ogled v pritličju k & k centra.

f. k. w.

PRIREDITVE

PETEK, 18. 9.

CELOVEC, Musilova hiša – IG Autorinnen Autoren Kärnten
19.30 Predstavitel knjige Uwe Neuholda »Gruben«

SOBOTA, 19. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
Potovanje po Sloveniji. Voditelj: prof. p. Andrej Kropelj;
traja do 20. 09. 1998

PRISTANIŠČE DRAGOŽIČE, – k & k
10.00 »Ptice ob Dravi« – kolesarski izlet do 17. ure;
s seboj prinesite daljnogled in malico

NEDELJA, 20. 9.

GLOBASNICA, pri sv. Hemi
08.00 317. Rozalsko žegnanje

RADIŠE, pred kulturnim domom – SPD Radiše
10.30 Radiško žegnanje. Igra: ansambel »Trio Pavlič«

ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokojencev
Šentjakob
14.00 Kulturna prireditel z družabnim srečanjem. Nastopajo:
ansambel Korenika; Francka Mlekuš s štajersko harmoniko

PONEDELJEK, 21. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
17.30 Jezikovni tečaj iz italijanščine za začetnike

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
19.15 Jezikovni tečaj iz italijanščine II. del

TOREK, 22. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
09.00 Jezikovni tečaj iz angleščine za začetnike

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
18.00 Jezikovni tečaj iz italijanščine II. del

SREDA, 23. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
09.00 Jezikovni tečaj iz italijanščine za gospodinje

CELOVEC, Evropska hiša
19.30 Branje »Lasse dich fallen in mine zarte Lust ...«. Bere: Hans
Friedrich Woschank; prireditelja: IG Autorinnen Autoren
Kärnten in Josef-Friedrich-Perkonig-Gesellschaft

ČETRTEK, 24. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
09.00 Predavanje: Jesenska dela v biološkem vrtu.
Predavateljica: prof. Edith Santler

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD v Šmihelu in SPZ
20.00 Koncert »A MORE«. Nastopajoči: Clara Sattler, Annely Peebo,
Gabriel Lipuš, Primus sitter, Karen Asatrian, Toni Kernjak,
Stefan Gfrerrer in Emil Krištof

PETEK, 25. 9.

VETRINJ, v Marhofu – Slovenska prosvetna zveza
20.00 Koncert »A MORE«. Nastopajoči: Clara Sattler, Annely Peebo,
Gabriel Lipuš, Primus Sitter, Karen Asatrian, Toni Kernjak,
Stefan Gfrerrer in Emil Krištof

SOBOTA, 26. 9.

TINJE, v domu – Katoliški dom Sodlitas
09.00 IKBANA – jeseni. Voditeljica: Herta Deutsch; traja do 17. ure

CELOVEC, v Modestovem domu – Katoliška akcija;
Pastoralni center
17.00 Dan narodov »Človečnost ne pozna meja«.
Srečanje mladine s tamburaškimi skupinami iz Hrvaške,
Gradišanske in Koroške

ŠENTJANŽ, v k & k – SPD Šentjanž
18.00 Premiera »Žogica marogica«. Gledališka predstava
šentjanske otroške gledališke skupine

ŠENTJAKOB V ROŽU, v kulturnem domu – SPD Rož in SPZ
20.00 Koncert »A MORE«. Nastopajoči: Clara Sattler, Annely Peebo,
Gabriel Lipuš, Primus Sitter, Karen Asatrian, Toni Kernjak,
Stefan Gfrerrer in Emil Krištof

ŠENTKANDOLF PRI KOTMARI VASI, pri Pušniku –
SPD Gorjanci
20.00 Veselica horjancev. Igrajo: Podjanski muzikantje

NEDELJA, 27. 9.

ŠENTJANŽ, v k & k – SPD Šentjanž
10.00 »Žogica marogica«. Gledališka predstava šentjanske otroške
gledališke skupine

CELOVEC, na vrtu Mohorjeve – Katoliška akcija
10.30 Dan narodov »Človečnost ne pozna meja«. Ob 10.30 sv.
maša; ob 12.00 skupno kosilo; ob 13.00 kulturni program s
tamburaškimi skupinami s Hrvaške, Gradišanske in Koroške

SREČANJE PREGNANCEV

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV obvešča, da bo v ne-
deljo, dne 27. septembra 1998 s pričetkom ob 14. uri imela
svoj redni občni zbor v Kulturnem domu v Šentprimozu. Občni
zbor bo povezan s tradicionalnim družabnim srečanjem. Za
uvodni kulturni spored bo skrbelo domače Slovensko prosvetno
društvo »Danica«.

Bivši pregnanci prisrčno vabljeni, da se srečanja udeležijo s
svojimi družinami, prijatelji in znanci.

Zveza slovenskih izseljencev

Z veseljem sporočamo
asociacijo
odvetniških pisarn
Gorany & Partner
in

mag. Gabriel Wutti

Tuchlauben 8, 1010 Dunaj
tel. 01/531 71, faks 01/531 71-60

Za našo pisarno na Dunaju
iščemo
tajnico – tajnika
z dobrim znanjem
slovenščine in nemščine

Rozalsko žegnanje na sv. Hemi

V nedeljo, 20. septembra bo na sv. Hemi tradicionalno 317.
Rozalsko žegnanje. Priporočljiv je predvsem obisk Rozalske
jame. Globaški gostilničarji bodo pod 1000-letno lipo seveda
poskrbeli za jed, pijačo in glasbeno zabavo.
Maše bodo ob 8.00 in 8.45 v cerkvi (v slovenščini) ter ob 10.00
(v slovenščini) in 11.00 (v nemščini) na prostem.

Rafael Bojnik s Suške gore –
66. rojstni dan in god; Hildi
Zausnig – 60. rojstni dan; Bar-
bara Hirm z Apač – 80. rojstni
dan; Marija Hribar z Obirske-
ga – dvojni praznik; Kristijan
Wrulich z Lipice – rojstni dan;
Marko Gabriel z Leš pri Šent-
jakobu – 23. rojstni dan; Tiči
Čertov s Šajde – rojstni dan;
Marija Brumnik z Obirskega –
rojstni dan; Nuži Oraže z Boro-
vnice v Selah – rojstni dan;
Franc Lipuš s Plaznice – rojstni
dan; Jožef Eršen z Lovank – ro-
jstni dan; Mihi Bajec iz Podju-

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 17. 9.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 18. 9.

18.10 »Romantika v glasbi« –
3. (R. Klopčič)

SOBOTA, 19. 9.

6.08 Od pesmi do pesmi –
od srca do srca
NEDELJA, 20. 9.

6.08 Dobro jutro, Koroška /
Guten Morgen, Kärnten!
(dr. Jože Marketz)

18.00 Za vesel konec tedna
PONEDELJEK, 21. 9.

18.10 Kratak stik
TOREK, 22. 9.

18.10 Otroška oddaja
SREDA, 23. 9.

18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna oddaja

ZADRUGA

12 X V VAŠI BLIŽINI market

RAZŠIRJAMO NAŠ TEAM
IN IŠČEMO:

- PRODAJALKE/-CE
- SKLADIŠČNIKE
- NATAKARICO/-JA
- KUCHARICO/-JA

POGOJI:

- VESELJE DO PRODAJE
- DVOJEZIČNOST-NEMŠKO-SLOVENSKO

PROSIMO, DA VAŠE PROŠNJE
NASLOVITE NA:

ZADRUGA MARKET

9143 ŠMIHEL NAD PLIBERKOM 119

TEL.: 042 35/43 43

Železna Kapla,
v farni dvorani
3. 10. ob 19. uri

*Dobrodelni koncert
za žrtve potresa
v Sloveniji
in v Asisiji*

NASTOPAJOČI:

- »TEM« iz Globasnice
- »A capella« iz Dobrle vasi
- Smrtnikovi fantje
- »Kvartet Borovlje«
- folklorne skupine
SPD »Zarja«
- mladinske skupine
fare Železna Kapla
- mladinska skupina
Višje šole Šentpeter
- »Bad Eisenkappler
Musikanten«
- otroška in mladinska skupi-
na SPD »Valentin Polanšek«

PRIREDITELJ: otroške in
mladinske skupine
SPD Valentin Polanšek

Galerija
Šikoronja Rožek

Razstava Josefa Tichyja je
zaradi velikega uspeha po-
daljšana do 26. septembra
1998. V galeriji so na ogled
tudi dela Valentina Omana,
Gustava Januša, Huga Wul-
za, Caroline, Giselberta Ho-
keja idr.

Obiski od srede do nedelje
od 15.00 do 19.00 ure in po
telefonskem dogovoru.

PRAZNUJEJO

ne – rojstni dan; Marija Preinig
iz Grabalje vasi – rojstni dan;
Justa Sadnikar z Nagelč – ro-
jstni dan; Matija Hribernik iz
Gluhega lesa – rojstni dan; Ana
Urban iz Gorič – 63. rojstni
dan; Marija Žuntar iz Črgovič
– 75. rojstni dan; Marija Kri-
stan iz Vogrč – rojstni dan; Mi-
hael Bajec iz Podjune – rojstni
dan; Franc Ambrož iz Štebna –
rojstni dan; Ljudmila Sticker iz
Globasnice – rojstni dan; Mari-
ca Koren in Mili Kavčič iz

Šentjakoba – rojstni dan; Mici
Sima iz Pulpič – rojstni dan; Ju-
sta Brumnik z Obirskega – ro-
jstni dan; Franc Mejovšek z Bi-
strice – rojstni dan; Milka Lam-
precht s Podgore pri Globasnici
– rojstni dan in god; Ljudmila
Popek s Holbič – 85. rojstni
dan; Milka Stefan z Dobrove
pri Pliberku – 70. rojstni dan;
Marija Mavrel s Strojne – 93.
rojstni dan; Franc Wutti z
Ločila pri Šentlenartu – 75. ro-
jstni dan; Mici Furjan z Obir-
skega – rojstni dan; dr. Teodor
Domej iz Celovca – rojstni dan.

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 20. 9.

13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 21. 9.
2.00 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

I Spodbujanje razvoja turi-
stičnih kmetij na Obirskem
– zgled članom turističnega
društva Radomlje

I Kaj takega: Le zakaj s kole-
som, daljnogledom in mali-
co do humbrškega mostu?

I Trans-pasaže – 15 koroških
umetnikov predstavlja
svoja dela v gradu Fužine
v Ljubljani

I Brez meja – Ohne Grenzen –
Senza confini: »Koroška
2006« z duom Karpf/Polainer

Vse slovenske oddaje na
teletekstu ORF, stran 299

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s poseb-
nim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 046 3/51 43 00-0 • faks -71

DEŽURNI TEŠTEVILKE Jože Rovšek

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo

Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba

Tajništvo Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba Milka Kokot (-40)

Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 046 3/50 566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA

Ocene niso edino merilo za »uspešen« šolski dan

Piše dipl. spec. pedagog
Berta Piskernik,
vzgojiteljica v Mladinskem domu

Šola je za otroka svet, v katerem bo preživel vsaj devet let – velik del svoje mladosti. Kako se mu bo ta leta godilo, ali bo zadovoljen ali nezadovoljen, srečen ali nesrečen, optimističen, veden ali obupan, je močno odvisno od tega, kar se bo v šoli dogajalo – v odmorih ravno tako kakor med poukom.

Pogosto jemljemo ocene kot merilo za otrokov razvoj v šoli. Iz dobrih ocen nastajajo dobra spričevala in to nam omogoča nadaljnje izobraževanje in poklicno usposabljanje. Ampak šolski redi niso tako objektivni kot večina staršev misli.

Pri tem ne mislim nagrajevanje sodelovanja ali ocenjevanje klepetanja s slabimi redi. Tudi pisne naloge, predvsem spise, različni učitelji različno ovrednotijo. Merila za tako delo so preveč različna. Nekateri ocenjujejo predvsem učenčev bogat besedni zaklad in lepo izražanje, drugi pisanje brez napak, ali je spis dobro in logično

razčlenjen in opiše lastne izkušnje, ali ima bogato domišljijo, ali posebno dobro in natančno ponovi v šoli predelano snov.

Se enkrat poudarjam, da ocene niso edino merilo za otrokov »uspešen« šolski dan. Za otroka je zelo važno, kako se v šoli, v razredu in med sošolci počuti. Ali je priljubljen pri sošolcih? Kakšen je odziv učiteljev na njegovo vedoželjnost in veselje do razpravljanja.

Pri slabih redih se moramo vprašati, kje so težave, kaj ob negativnih ocenah lahko stori otrok, da premaga te težave in kako mu pri tem lahko pomagamo. Od načina, kako starši sprejemajo ocene, ki jih njihov otrok dobiva v šoli, zavisi, kako se otrok pri tem znajde, ali lahko premaga neuspehe ali pa obupa nad njimi, ali se lahko loti dela ali pa zaradi samega strahu ne zmore zbrano misliti.

Otrok, ki ima v šoli težave, potrebuje doma še več opore in pomoči kot ostali otroci. Zanj je zelo važno, ali najde doma sočutje in tolažbo, če je šlo v šoli spet narobe ali če se počuti krivično obravnavanega.

Nekatere otroke je strah pred

poniževanjem, pred kaznijo, pred razočaranjem staršev. Nekateri otroci so zelo vznemirljivi, kadar morajo kaj narediti. Ti otroci ne morejo dati najboljšega od sebe, ker strah in vznemirjenje blokirata mišljenje, učenje in pomnjenje. Pri vsakem otroku je treba videti osebnostni napredek in ne le primerjavo s povprečjem. Vsak slab učenec, ki se mora zelo potruditi, da se poboljša, potrebuje več priznanja kot dober dijak. Za otroka je najbolj pomembno, da v šoli pride do prepričanja, kako prijetno je učenje in si pridobi sposobnosti za samostojno mišljenje in vztrajno uresničevanje svojih zamisli.

Zelo važno je sodelovanje med starši, vzgojitelji in učitelji. V odkritih pogovorih lahko odpravimo obojestranske predsodke. To sodelovanje pa se naj bi razvilo že na začetku šolskega leta. Starši in učitelji poznajo otroka v različnih življenjskih položajih. Tako lahko združijo svoje znanje in svoje izkušnje, da bi otroku pomagali.

Če vsak spoštuje izkušnje drugega, ki so bogatejše od lastnih, lahko nastane iz tega uspeš-

Pohod po poteh Johana, Gašperja in Lenarta

Že zgodaj so se zbirali prvi udeleženci pohoda

Foto: SV

Rosno jutro od naliva, ki je prejšnji dan namakal naše doline, je marsikoga splašilo, kljub temu pa se je zbralo primerno število pohodnikov. Prišli so z Gur, Celovca, Sel, Obirske, Lepene, Remšenika, najmlajši pa iz Gmundna na Gornjem Avstrijskem. Šestletni Dovjak Gregor in triletna Elfi sta korajžno vztrajala na pohodu.

Kakor vsako leto so tudi le-

tos kmetje prijazno sprejemali pohodnike in jih počastili z jedajo in pijačo. Pozdrav pohodnikom je izrekel predsednik ZKP Kuhar, ob koncu pa se je predsednik SPZ dr. Brumnik pri Peršmanu zahvalil vsem vztrajnim pohodnikom in obenem pozdravil številne domačine, ki so tam počakali kolono ter se okrepčali in se udeležili veselega zaključka.

Po uspešno opravljeni 20-letnici obstoja Glasbene šole

GLASBENA ŠOLA

Roman Verdel je novi ravnatelj

se tudi novo šolsko leto začne obetavno. 450 prijav za učenje raznih instrumentov izkazuje šoli dobro spričevalo. Interes je sicer še večji, vendar predvsem gmotne kapacitete ne dovoljujejo, da bi Glasbena šola še razširila svojo ponudbo.

Trenutno tečejo priprave za vpisovanje v novo šolsko leto, prav tako pa želi šola intenzivirati sodelovanje s krajevnimi prosvetnimi društvi, ki v svojih krajih skrbijo za organizacijsko in animacijsko pomoč pri glasbeni vzgoji mladine.

Letos pa je Glasbena šola prvič v svoji 20-letni zgodovini razpisala mesto ravnatelja in je pri tem izbrala mag. Romana Verdela, strokovno izobraženega glasbenega pedagoga in aktivnega zborovodjo za novega ravnatelja. Roman Verdel bo svojo funkcijo opravljal glavno poklicno s polno delovno obveznostjo.

V Trstu največja jadralska regata Evrope

Trst je pripravljen na največjo jadralsko regato v Evropi, t. i. Barcolano! To so na tiskovni konferenci v Celovcu zagotovili prireditelji in sponzorji ter hkrati povabili tako športnike kot obiskovalce na edinstveno športno prireditev v tržaškem zalivu.

Predsednik tržaškega jadranskega kluba Barcola Grignano Fulvio Molinari je v pogovoru z novinarji v prostorih zavarovalnice Generali v Celovcu povedal, da se bo letošnje regate, ki bo 11. oktobra s štartom ob 10. uri, udeležilo predvidoma 1500 jadrnic – od najsodobnejših športnih čolnov s slavnimi ski-

perji do navadnih čolnov z rekreativci. Število udeležencev iz Avstrije iz leta v leto narašča, tako da jih bo letos prvič nad 50, je povedal predsednik avstrijske jadralske zveze Manfred Piso. Piso bo tudi član mednarodne tekmovalne žirije, tako da bo v administrativno vključen tudi predstavnik Avstrije.

Molinari pa je še povedal, da so za letošnjo regato iz varnostnih razlogov omejili udeležbo za čolne z vodno linijo nad šest metrov. Boljši pa bodo tudi pogoji za vse čolne, ki nimajo stalnega pristanišča v Trstu (nad 700). Zanje bo rezerviran por-

stor v pristaniščih Porto Vecchio, Porto S. Rocco in Marina S. Giusto. Slednji dve pristanišči bosta do tekmovanja dograjeni, je zagotovil Molinari.

Predsednik tržaškega jadranskega kluba je dodal, da je tako za tekmovalce kot tudi za publiko pripravljen obsežen in atraktiven okvirni program ter da pričakuje tudi veliko obiskovalcev iz sosednje Slovenije in Avstrije, posebej iz Koroške. »Cel Trst bo praznoval, saj je Barcolana medtem postala prva vizitka za naše mesto«, je poudaril predsednik jadranskega kluba Barcola Grignano. I. L.

ZDRAVSTVO

Prof. Barnard obiskal Koroško

Prejšnji teden se je na Koroškem mudil svetovno znani kirurg prof. Christian Barnard – tisti zdravnik, ki mu je pred 30 leti uspela prva transplantacija srca.

Prof. Barnard je študiral splošno medicino, toda že kmalu se je odločil za specializacijo na področju srčne kirurgije. Pred tremi desetletji so se zdravniki vprašali, ali je bolje delati z mehničnimi organi ali pa poskusiti transplantacijo živih organov. Prof. Barnard ni verjel v učinkovitost mehaničnih organov in se je zaradi tega odločil za transplantacijo z živi.

Njegov prvi pacient je sicer umrl 18 dni po operaciji, toda ne zaradi transplantacije same, temveč zaradi infekcije. A že drugi poskus je uspel in pacient je lahko živel normalno življenje.

Tako tedaj kakor tudi še danes je največja nevarnost pri transplantacijah, da telo novi organ odbije, toda procentualno

se je možnost za uspeh transplantacije v zadnjih tridesetih letih močno izboljšala od 55 na 85 do 90 odstotkov. Deloma je to tudi zasluga novih zdravil iz 80ih in 90ih let.

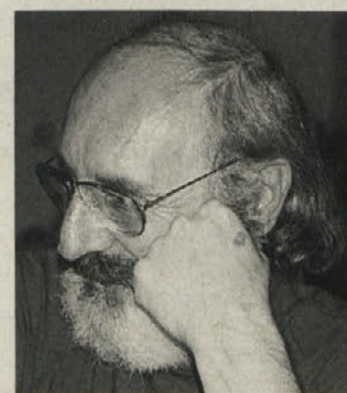
Danes so transplantacije že skoraj preveč popularne, saj primanjkuje ustreznih organov in darovalcev. Problem je predvsem v tem, da so organi uporabni le tedaj, če pacient umre v bolnici. Prof. Barnard se je seveda ukvarjal tudi s tem vprašanjem in je napisal novelo »The Donor«, ki govori o t. i. ksenografiji – to so organi, ki se prenesejo od živali na človeka. Vsebine knjige je sicer še vizija, toda prof. Barnard veruje v to, da se bo prav ta vizija nekoč uresničila. Meni pa tudi, da naloga medicine ni podaljšanje človeškega življenja, temveč izboljšanje življenjske kvalitete.

Prof. Barnard je v okviru svojega obiska na Koroškem obiskal mdr. še zdravilišče v Železni Kapli in celovško bolnico. T. G.

H. D. Sihler – 60 letnik

Te dni je praznoval oče alternativnega kina v Celovcu Horst Dieter Sihler 60. življenjski jubilej. Jubilant ima velike zasluge za ta programski kino, ki je v svojem 15-letnem obstoju prestopal kar več kriz. Prav njemu in njegovim sodelavcem se imamo zahvaliti, da si vsi cineasti lahko ogledajo široko paleto svetovnega filmskega ustvarjanja in kulture. H. D. Sihler pa je deloval tudi kot filmski žurnalista in kritik. Objavljal je v vseh pomembnejših nemških časopisih in sodeloval na vseh filmskih festivalih širom Evrope. V alternativnem kinu je bilo

videti tudi nekaj festivalov slovenskega filma. Ad multos annos, dragi Dieter! M. Š.

Dieter Sihler

Foto: SV

KOŠARKA

S pripravi mladincev celovškega kluba KOŠ v Poreču

Tudi letos so se mladi košarkaši kluba KOŠ odpravili na priprave v Poreč. Košarkarski tabor je trajal od 5. do 11. septembra. Vodila sta ga Bojan Grzetič in Nejc Jager. Otrok je bilo prijavljenih 18, kar pomeni, da je število udeležencev spet naraslo.

Tako so se morali mladinci posloviti od staršev in se vkrčiti v avtomobile za peturno vožnjo. Vsi so nestrpno in polni energije komaj čakali, da bodo lahko vrgli žogo na koš. A že prvi trening je prekinilo slabo vreme.

Da treningi niso postali dolgočasni, sta si trenerja izmislila tekmovanje, ki je potekalo do zadnjega dne. Ena izmed tekem je bila izvajanje prostih metov. Tabor je bil razdeljen v dve skupini. Pri starejših je zmagal Marko

Prušnik, pri mlajših pa Arne Schiemann. Poleg treningov so mladi navdušenci seveda uživali morje in prečudovito mesto Poreč. Košarkaši so odigrali tudi prijateljsko tekmo proti domačinom iz Poreča. Po zelo na-

porni in grobi tekmi je bil končni rezultat 37 : 57 za domačine. 11. septembra so se vsi utrujeni odpravili domov. Mladim košarkašem pa želimo veliko dobrih uspehov v novi košarkarski sezoni 98/99.

Avto za KOŠ

KOŠ si je nabavil s pomočjo sponzorjev klubski bus, s katerim se bodo mladi košarkarji vozili na prvenstvene in prijateljske tekme po Koroškem, Furlaniji-Juljski Krajini in Sloveniji. Bus so sofinancirali: Autohaus Habernig v Vrbi (servisi), Posojilnica Bank Celovec, Interunfall (zavarovanje) in Slovenska športna zveza. Za bodoče sponzorje pa je na busu še dovolj reklamnega prostora!

Že vnaprej se mladi košarkarji s funkcijami zahvaljujejo za finančno podporo.

Konto številka:
3.059.961,
BLZ 39102.

Navdušenje za košarko je mladincem zapisano v obraz

nejc

1. RAZRED D

Metlova je z zmago v Labotu (3 : 1) zmanjšala zaostanek za Žitaro vasjo na 3 točke. Ta je morala nastopiti kar brez osmih standardnih igralcev proti Vovbram (1 : 2). V derbiju med Šmihelom in Klopinkjem so igralci Klopinkja zasluženo kot zmagovalci zapustili igrišče, saj so imeli boljše možnosti. Ruda se je proti Rikarji vasi izkazala kot močnejša in v boju za 3.

mesto na lestvici zmagala z 2 : 0. Železna Kapla pa je proti Štebnu po vodstvu ponovno dosegla le remi (2 : 2) in je sedaj na 11. mestu.

Rezultati: Železna Kapla – Šteben 2 : 2, Žitara vas – Vovbre 1 : 2, Metlova – Labot 3 : 1, Ruda – Rikarja vas 2 : 0, Maria Rojach – Grebinj 0 : 2, Šmihel – Klopinkj 1 : 2, Šentlenart – Eitweg 2 : 1.

Naslednji krog (19./20. 9.): Žitara vas – Metlova, Šteben –

Šmihel, Rikarja vas – Maria Rojach, Labot – Ruda, Vovbre – Klopinkj, Grebinj – Šentlenart, Eitweg – Železna Kapla.

2. RAZRED C

Rezultati: Sele – Donau 4 : 0, Šentjakob/R. – SAK II 0 : 1

Tabela: 1. Sele (17), 2. Treffen (13), ... 6. SAK II (11)

8. krog (19./20. 9.): Sele – HSV, SAK II – Ledince

2. RAZRED E

Rezultati: Dobrla vas – Reichenfels 2 : 2, Žvabek – Djekše 1 : 3

Tabela: 1. Reichenfels (16), 2. Tinje (13), 3. Dobrla vas (13), ... 11. Žvabek (7)

8. krog (19./20. 9.): Galicija – Žvabek, Sinča vas – Dobrla vas

PODLIGA-VZHOD

V nedeljo se je mnogo navijačev iz Globasnice odpravilo na tekmo proti Velikovcu – toda, vsaj po rezultatu, zaman. Velikovec, z bivšima igralcema SAK Preschernom in Lippuschem, je v tekmi prevladoval in imel boljše možnosti, toda če bi Globašani v kazenskem prostoru izkoristili svoje številne možnosti, bi se rezultat lahko glasil drugače kakor pa 2 : 0 za Velikovec. V igri je predvsem manjkala režiser Marjan Sadjak,

ki je moral pazirati zaradi poškodbe. V naslednjem krogu pa bo v Ponikvi gostovalo moštvo DSG Borovlje, ki je na lestvici na 10. mestu.

Moštvo iz Bilčovsa je očitno specialist za remije, saj je v 7. tekmi že četrtič remiziral – tokrat z 1 : 1 na tujem v Šentpavlu. Skoraj bi Bilčovšanom še uspela senzacionalna zmaga proti tretjemu na lestvici, toda v 70. minuti niso izkoristili enajstmetrovke. V naslednjem krogu pa čaka – spet na tujem – Žrelec.

ŠD Rudar Idrija zmagovalec šahovskega turnirja SŠZ

Šahovski turnir SŠZ v nedeljo v Bilčovsu, ki se ga je udeležilo pet ekip iz Koroške in Slovenije, se je končal z zmago moštva ŠD Rudar Idrija. Idrijčani v postavi Silvo Kovač, Avgust Vukanič, Valter Troha ter z igralcem SŠZ Rupertom Reichmannom, so si prvo mesto zagotovili v zadnjem krogu z zmago (2,5 : 1,5) proti favorizirani četverici ŠD Tomo Zupan iz Kranja. Tretje mesto je osvojila ekipa iz Bekštanja, četrto mesto je zasedla SŠZ, peto pa Sveče. Boj za mesto na stopničkah je bil izredno napet, saj je četrto-uvrščena SŠZ za zmagovalcem zaostajala samo za dve točki! Najboljše posamezne rezultate so dosegli Kovač (Idrija), Kozmaž (Kranj) in Aleksander Lukan (SŠZ) s štirimi točkami iz štirih partij. Idrijčani so na predvečer turnirja dobili tudi prijateljski dvoboj s SŠZ s 6 : 3, posamezni hitropotezni turnir pa je dobil Kovač (8 točk) pred Vukaničem (7,5), Reichmannom (5) in I. Lukanom (4).

Turnir na terasi gostilne Koren v Kajzarah je šahovska sekcija SŠZ vzorno organizirala, srečanje pa je prispevalo k nadaljni krepitvi sodelovanja med šahisti iz Koroške in Slovenije.

Končna razvrstitev: 1. ŠD Rudar Idrija (Kovač, Vukanič, Troha, Reichmann) 10,5 točk, 2. ŠD Tomo Zupan Kranj (Drinovc, Kozmaž, Rogelj, Mrak), 3. ASKÖ Bekštanj (Feichter, Grom, Legat, A. Gallob) po 9,5, 4. SŠZ (F. Rulitz, J. Amrusch, A. Lukan, P. Gallob, I. Lukan, R. Hedenik) 8,5, 5. ŠK Sveče (Prezelj, Blatnik, Boškovič, Stöckl) 2.

I. L.

Zmagovalci turnirja SŠZ v Bilčovsu: moštvo Rudar Idrija z igralci Kovač, Vukanič, Trohar in domačinom Rupertom Reichmannom

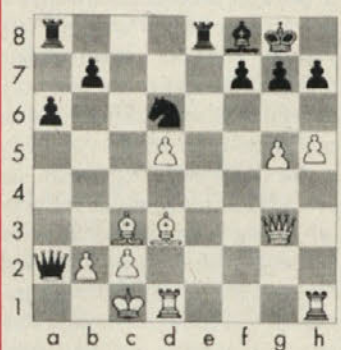
ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 32

Silvo Kovač

Luik – Voorema/SZ 1978

Beli kmetje ob pomoči lovskega para in težkih figur že stegujejo lovke po črnem kralju. Osamljena črna dama na nasprotnem krilu šahovnice

sama ne more obračunati z belim kraljem. Toda črni, ki je na potezi, v napad pripelje sveže moči, ki omogočijo tudi zmagovito kombinacijo.

Rešitev št. 31

Beli najprej nadaljuje s kmetom 1.c7 in črni je prisiljen šahirati, saj polji c5 in d8 nista dostopni trdnjavi. 1...Td6+ 2.Kb5 Td5+ 3.Kb4 Td4+ 4.Kb3 Td3+ 5.Kc2! Zdaj beli lahko stopi na c linijo in zmaga je blizu. 5...Td4! Če beli igra 6.c8D sledi 6...Tc4+! 7.Dc4: pat! Zato sledi duhovito 6.c8T! Ta4 7.Kb3! z zmago belega!